

הבעה בעל-פה – הנאום

הצעה לפעילות לימודית

הפעילות המוצעת נועדה לפתח קריאה והאזנה ביקורתיות בנאומים.

היחידה מיועדת לחטיבה העליונה, ואפשר להתאימה לחטיבת הביניים בהתאם לשיקול דעת המורה.

למורה

למה נאום – הקדמה דידקטית

העיסוק בטקסטים בשיעורי עברית נסב בעיקר סביב טקסטים מסוגים שונים **למטרות טיעון ושכנוע**. גם הנאום הוא טקסט שנועד למטרות שכנוע, אך בעוד כותבי מאמרי הטיעון בונים מערך הצדקות **רציונלי** המבוסס על הסברים, ראיות, נתונים או דוגמאות מן הכתובים, הנאום פונה על-פירוב ללב **ולרגש** של שומעיו.

כבר משחר האנושות נחשב כישרון הנאום לכלי עזר חיוני של כל מי שהתניימר להנהיג. אף-על-פי שלא תמיד גדול הנאומים היה גם גדול המנהיגים, לא במקרה הנאומים של המצביאים הגדולים לפני חילותיהם בטרם קרב נחשבו לחלק מכלי המלחמה. כך נאומו של נפוליאון בצל הפירמידות במצרים או נאומו של צ'רצ'יל במלחמת העולם השנייה. להבדיל, כישרון הנאום גם יכול להיות דמוני: הקסם של היטלר על העם הגרמני באמצעות נאומיו אינו מובן למי שקורא את דבריו כיום.¹

העיסוק בטקסטים הכתובים מותיר את כותביהם ברקע ובצללים, והקורא אינו מכיר בדרך כלל את העומד מאחורי הדברים. בעת צפייה בנאום, ובמידה רבה מאוד גם בקריאת נאום כתוב, אישיות הדובר ואופן העברת הדברים הם חלק בלתי נפרד מהטקסט השלם, וצלעות המשולש: מוען – נמען – טקסט מהודקות יותר זו לזו.

במציאות פוליטית תוססת כמו במציאות הישראלית או בתקופות משבר כמו תקופת המלחמה שאנו נתונים בה בימים אלה, אנו חשופים לנאומים מסוגים שונים: נאומי פוליטיקאים ומדינאים, נאומי מפקדים ומצביאים ולמרבה הצער גם נאומי הספד רבים. על כן, יש מקום לעסוק גם בסוגה זאת המשלבת את כל אופנויות השפה: ההאזנה, הקריאה, הדיבור והכתיבה.

הלמידה המקוונת היא הזדמנות טובה לעסוק בנאום.

נוסף על כך, כיוון שהנאום מושתת על הפנייה לרגש, הוא מזמן שיח רגשי וכן התבוננות רפלקטיבית של התלמיד על הרכיבים המניעים אותו לאהדה או לדחייה ומכאן לפעולה הנדרשת.

¹ שפירא, א' (2008). **אנו מכריזים בזאת**. אור יהודה: כנרת, זמורה ביתן, דביר

על הנאום²

הנאום כמו יצירות מתחומי השירה, המחול, המוסיקה והתיאטרון נועד לביצוע בפני קהל, ולכן שומעיו, הנוכחים בחוויה התקשורתית עצמה, הם השופטים הטבעיים ביותר שלו. ואולם, קסמם של נאומי המופת המפורסמים – כמו נבואותיו של ירמיהו הנביא, נאום מצדה של אלעזר בן-יאיר, ההכרזה על מדינת ישראל ועוד – נשתמר בתודעתנו לאו דווקא בזכות תגובות הקהל שנכח באירוע, אלא בעיקר בשל הנוף, הדרמה והמשקל שהעניקו להם בדיעבד המספרים וההיסטוריונים.

ספרו של אריסטו "רטוריקה" הגדיר לראשונה את תהליכי התקשורת בין הנאום לקהל ועמד על הנדרש מן הנאום בכל שלבי הכנתו ונשיאתו. מרבית המינוחים התיאורטיים משמשים אותנו עד היום בבואנו לנתח ולהעריך נאומים. את מעשה השכנוע בדיבור חילק אריסטו לשלושה רכיבי יסוד: **האתוס, הלוגוס והפאתוס**.

במונח **אתוס** הגדיר אריסטו את משקל אישיותו של הדובר בתהליך השכנוע. האתוס כולל, בין השאר, את המידע המוקדם שיש לקהל היעד על **דמותו, כוחו, יכולתו, אמינותו ושמו הטוב של הנאום**.

במושג **לוגוס** התייחס אריסטו **לתוכן, למידע, לסיפור, למבנה ולהיגיון הפנימי של הנאום**. הוא הסביר כיצד יש לבנות את הלוגוס כך שהדברים יעוררו תשומת לב, כיצד יש להציג את הטענה, לנמק, להדגים, להוכיח ולהוביל את שומעיו אל המסקנה הרצויה לו.

במונח **פאתוס** תיאר אריסטו את **האמצעים הרגשיים**, את המניעים הגורמים לזולת לשנות את עמדתו ולקבל את עמדת הנאום. נכללים בו **האמצעים הלשוניים, המחוות, הקול, הקצב והסגנון**.

אפשר למנות כמה מדדים לניתוח נאום³.

⏪ זיהוי נסיבות התקשורת

כדי לעמוד על טיבו של נאום יש לברר תחילה באילו נסיבות הוא נישא: מהו הרקע לנואם? איזה אירוע קודם או עתידי הוליד את הדרישה לנאום? האם עיתויו של הנאום הולם את רוח הדברים שבו, את גובה השפה ואת המסרים?

את נסיבות התקשורת אפשר לבחון בשמונת המשתנים העיקריים האלה המאוגדים בראשי התיבות **SPEAKING**:

Setting & Scene	הרקע
Participants	המשתתפים
Ends	המטרות
Act Sequence	המבנה והתוכן
Key	משלב
Instrumentalistics	ערוצי התקשורת
Norms	הנורמות של המשתתפים
Genres	סוג התקשורת / סוגה

² ברוש, ת' (1993). **נאום לכל עת**. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה

³ ד"ר תמר ברוש מציגה שבעה מדדים. על אלה המוצגים כאן היא מוסיפה את מדד ארגון החומר וסדר הדברים ומדד הערכים.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העליסודי

זיהוי מטרות הנאום

- אריסטו הבדיל בין שלושה סוגים של נאומים, על-פי המטרות שלשמן נישאו:
- הנאום ממליץ **לקבל או לדחות דרכי פעולה מסוימות** ומסביר את עמדתו.
 - הנאום מבקש **ללמד סנגוריה או קטגוריה** על אדם.
 - הנאום מבקש **ליצור הסכמה קבוצתית**. תכלית הנאום היא לגבש את המשתתפים באירוע ולחזק את זיקתם הרגשית לערכים ולסמלים שהנאום מבקש לטפח בחברה.

ריתוק תשומת לב

- ככל שנושא הנאום **רלוונטי** יותר לקהל השומעים, כך יטרח הנאום פחות על אמצעים לריתוק תשומת הלב.
- המוען ירתק את קהלו ביתר קלות אם בדבריו ימסור על **חידוש** או יבשר **בשורה** טובה או רעה.
- יש לשמור על **"עקרון הכמות"**. נאום ארוך מדי מכביד על ריכח תשומת הלב ואילו נאום קצר מן המקובל עלול להתקבל כמביך או מאכזב.
- **טיבו של המידע** משפיע על מידת ריתוקו של הקהל. דובר שמפריח באוויר חדשות ללא זיהוי מקורותיו, מגיש טיעונים שאין להם ביסוס ומשתמש בהכללות גסות וחצאי אמיתות – מרחיק מעליו קהל הדורש התייחסות רצינית בנאום.
- **אופן העברת המסר** כולל את האמצעים שנקט הנאום כדי לרתק קהל באמצעות הופעתו, קולו, מחוות גופו, הבעות פניו, נגינתו, קצבו ושתיקותיו. בקריאת נאום כתוב אפשר להתרשם מן השימוש בפתחה מרתקת, בסיום מרשים ובשימוש באמצעים רטוריים.

אמינות

המוניטין של הדובר (האתוס) הוא רכיב מכריע בביסוס האמינות שמייחס הקהל לדבריו. מידת אמינותו של הדובר מושפעת גם מתולדות יחסיו על הקהל, עם עיתונאים ועם התקשורת.

שפת הנאום

- המשפטים מאופיינים בפשטות ובקיצור.
- הטקסט מאופיין בדיאלוגיות עם קהל השומעים באמצעות שאלות רטוריות, באמצעות שימוש בגוף ראשון (אני ואנחנו) וגוף שני (את/ה ואתם/ן) ובעזרת ציטוטים הנמסרים כדיבור ישיר.
- בנאום דבור נושא הנאום בפומבי מרבה בהקבלות, בחרוזות ובחזרות קצביות על מילים, צירופי מילים ומשפטי מפתח.
- הטקסט הרטורי מאופיין במילות הדגשה, הגבהה והנמכה הבאות להמחיש את עמדתו הרגשית של הדובר כלפי הנושא הנידון. ההגברה נעשית גם על-ידי שינוי בעוצמת הקול ובשפת הגוף של הדובר.

הצעה לפעילות

את הפעילות הזאת אפשר לקיים סביב נאומו של נשיא ארצות הברית (מובא [בנספח](#)) או סביב כל נאום אחר שיבחר המורה.

נאום נשיא ארצות הברית, ג'ו ביידן, נתפס נאום מכונן שנשך בקרב ישראלים רבים תקווה בזכות עמידתו הבלתי מתפשרת לצד מדינת ישראל בשעותיה הקשות שלאחר מתקפת הטרור הרצחנית של חמאס. הנאום נשא ב-10 באוקטובר 2023, שלושה ימים אחרי מתקפת הטרור ובעיצומה של המערכה הישראלית למיגור האויב משטחה.

- כדאי לקרוא עם התלמידים את הנאום (או חלקים ממנו בהתאם לשכבת הגיל והרכב הכיתה). בד בבד חשוב להפנות את התלמידים לצפות בו או לעשות זאת במליאת הכיתה. מומלץ לקיים עם התלמידים שיח רגשי בעקבותיו, ואפשר להסתמך על מערך הפעילות שפרסם [מנהל חברה ונוער](#) בנושא זה.

- המורה יכול להציג את שלושת רכיבי היסוד הנמצאים בבסיסו של נאום טוב. לחלופין אפשר להציג אותם אחרי הפעילות בסיכום השיעור:

האתוס הנוגע לאישיותו של הדובר. האתוס כולל, בין השאר, את המידע המוקדם שיש לקהל היעד על דמותו, כוחו, יכולתו, אמינותו ושמו הטוב של הנאום.

הלוגוס (המוכר לרוב התלמידים מהמונח קשרים לוגיים) נוגע לתוכן, למידע, לסיפור, למבנה ולהיגיון שעל פיו בנוי הנאום. הלוגוס צריך להיות בנוי כך שהדברים יעוררו תשומת לב, ופה יש לשים לב כיצד יש להציג את הטענה, לנמק, להדגים, להוכיח ולהוביל את שומעיו אל המסקנה הרצויה לו.

הפאתוס נוגע לאמצעים הרגשיים, שבהם משתמש הנאום כדי לגרום לזולת לשנות את עמדתו ולקבל את עמדת הנאום. נכללים בו האמצעים הלשוניים, המחוות, הקול, הקצב והסגנון.

- המורה יחלק את הכיתה לקבוצות "התמחות" קטנות (מומלץ כ-4-5 תלמידים בקבוצה). כל קבוצה תתבקש לקרוא שוב את הנאום ולנתחו על פי המדדים השונים להערכת נאום. כל קבוצה תתמקד במדדים שונים. (בכיתות גדולות תהיינה כמה קבוצות מאותו "סוג").

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העליסודי

קבוצה א

מטרת קבוצתכם היא לבחון את **נסיבות התקשורת או נסיבות השיח** שבהן נישא הנאום. לשם כך קראו שוב את הנאום ודונו בשאלות האלה:

- מהו הרקע לדברי הנאום?
- איזו אירוע קודם או עתידי הוליד את הדרישה לנאום?
- מיהו הדובר, נושא הנאום, ומה מידת האמינות והקבלה שלו בקרב קהל השומעים-הנמענים?
- באיזה עיתוי נישא הנאום?
- למי יועד הנאום – בפני איזה קהל הוא נישא? (**שימו לב**: ייתכן שהוא נישא בפני קהל מסוים אך בה בעת הוא כוון לאחזניים נוספות. חשבו מי אלה.)
- באיזה אופן הוא נישא ואיפה – האם יש לכך משמעות? האם ואיך הוא שודר והופץ?

הכינו מסמך מסכם, שאותו תציגו בהמשך, על נסיבות השיח של הנאום להצגה בהמשך.

קבוצה ב

מטרת קבוצתכם היא לבחון את **מטרתו** של הנאום ואת האופן שבו הנאום **מרתק את תשומת הלב** של הנמענים. לשם כך קראו שוב את הנאום ודונו בשאלות האלה.

- אפשר להבחין בין שלוש מטרות לנאומים:
 - הנאום ממליץ **לקבל או לדחות דרכי פעולה מסוימות** ומסביר את עמדתו.
 - הנאום מבקש **ללמד סנגוריה או קטגוריה** על אדם (לדוגמה נאום תביעה בבית המשפט).
 - הנאום מבקש **ליצור הסכמה קבוצתית**. תכלית נאום שכזה היא לגבש את המשתתפים באירוע ולחזק את זיקתם הרגשית לערכים ולסמלים שהנאום מבקש לטפח בחברה.

קבעו מה היא מטרת הנאום שקראתם. הסבירו על סמך מה קבעתם זאת.

- האם יש בנאום חידוש או בשורה (טובה או רעה) הרלוונטיים לקהל השומעים?
- באיזו מידה הנאום ארוך ומכביד על ריכוז ותשומת הלב או קצר ומאכזב?
- באיזו מידה תוכן הדברים אמין ומבוסס? באיזה אופן הנאום מבסס את דבריו?
- איך האופן שבו בנוי הנאום מסייע בהעברת המסר: תוכלו להתייחס לפתיחה, לסיום ולרצף הלוגי של הנאום.
- מה הם האמצעים הרטוריים שהנאום עשה בהם שימוש, ואיך הם משרתים את העברת המסר?
- האם שפת הגוף של הדובר ואופן דיבורו מסייעים להעברת המסר והולמים את תוכן הדברים?

הכינו מסמך מסכם, שאותו תציגו בהמשך, על מטרת הנאום והאופן שבו מבקש הנאום להשיג אותה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העליסודי

קבוצה ג

מטרת הקבוצה היא לבחון את השימוש בשפה ואת האופן שבו היא משרתת את הנאום. לשם כך קראו שוב את הנאום ודונו בשאלות האלה.

- האם המשפטים מאופיינים בפשטות ובקיצור? הביאו לכך דוגמאות וציינו באיזה אופן ניסוח זה משרת את המסר.
- באיזו מידה הטקסט מאופיין בדיאלוגיות עם הנמענים: האם יש שימוש בשאלות רטוריות, בשימוש בגוף ראשון (אני ואנחנו) ובגוף שני (את/ה ואתם/ן) או בציטוטים? הביאו לכך דוגמאות וציינו באיזה אופן אלה משרתים את המסר.
- באיזו מידה הנואם עושה שימוש בחזרה על מילים, צירופים או משפטי מפתח ומדגיש באופן בולט רעיונות מסוימים? הביאו לכך דוגמאות וציינו באיזה אופן החזרות וההבלטות משרתות את המסר.

הכינו מסמך מסכם, שאותו תציגו בהמשך, על האופן שבו השימוש בשפה משרת את הנאום.

- בשיטת הג'יקסו - בתום העבודה בקבוצות "ההתמחות" תחולק הכיתה לקבוצות חדשות כך שבכל אחת מהקבוצות החדשות יהיו נציגים מקבוצות "ההתמחות". כל נציג ישתף את קבוצתו החדשה בתובנות מהניתוח שנערך בקבוצת "ההתמחות". הקבוצה החדשה תצטרך לגבש תבחינים להערכת סיכום.

משימה לקבוצה

- כל משתתף יציג לקבוצה את המדדים שלפיהם בדקה קבוצתו הראשונה את הנאום ואת הממצאים שעלו.
- על סמך מה שלמדתם, גבשו תבחינים להערכת נאום.

משימות המשך:

- **ניתוח נאום**

התלמידים יידרשו לחפש באינטרנט נאומים של פוליטיקאים, אנשי רוח או אנשי צבא שירצו לחקור. לחלופין, המורים יוכלו להפנות את התלמידים למאגר נאומים מוקלטים. מובאים כאן לדוגמה כמה נאומים. כדאי לבחור נאומים מצולמים או מוקלטים כדי שאפשר יהיה להאזין לנואם/ת.

- הכרזת העצמאות של מדינת ישראל מפי דוד בן גוריון - [כאן](#)
- פתיחת דבר התביעה במשפט אייכמן מפי גדעון האחר - [כאן](#)
- דברים בטקס קבלת פרס נובל מפי ש"י עגנון - [כאן](#)
- ההודעה על פרוץ מלחמת יום הכיפורים מפי גולדה מאיר - [כאן](#)
- ההספד ליצחק רבין בלווייתו מפי נכדתו נעה בן-ארי - [כאן](#)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העל-יסודי

לתלמיד/ה:

1. מדוע בחרת לחקור דווקא נאום זה או מה משך את תשומת ליבך בנאום שבחרת?
2. כתוב/כתבי בקצרה את עיקרי תוכן הנאום ואת נסיבות נשיאתו.
3. נתח/נתחי את הנאום על פי התבחינים שגיבשה הקבוצה.

• **בימת נאום כיתתית**

כל תלמיד יידרש לשאת נאום של עד 3 דקות בנושא אישי או חברתי לבחירתו.
תלמידי הכיתה יוכלו למשב את הנאומים על סמך התבחינים שגיבשו במהלך הפעילות.

למורה:

מומלץ לאסוף מראש את רשימת הנושאים שיעלו התלמידים ולאשר אותם.
בתוך כך, בנקודה זאת חשוב להבחין בין נאום, כפי שהוגדר ונלמד ביחידה זאת, לבין פרזנטציה
(על-אודות הפרזנטציה ראו [כאן](#)).

נאום ארצות הברית ג'ו בידן

הזמן: 10 באוקטובר 2023, 14:24 – שיעור וושינגטון (21:24 – שיעור ישראל)

המקום: הבית הלבן, וושינגטון

אחר הצהריים טובים.

אתם יודעים, יש רגעים בחיינו — ואני מתכוון לזה פשוטו כמשמעו — כשהרוע הטהור, הגולמי מוטל, משוחרר מכל רסן, אל העולם. העם בישראל עבר רגע אחד כזה בסוף השבוע האחרון. ידיו נוטפות הדם של ארגון הטרור חמאס — ארגון שמטרת קיומו המוצהרת היא להרוג יהודים. זה היה מעשה של רשע מוחלט.

יותר מאלף אזרחים נטבחו בישראל — לא סתם נהרגו, נטבחו. בהם, לפחות 14 אזרחים אמריקאים נהרגו. הורים נקצרו כשהם מנסים להגן על ילדיהם בגופם. יש דיווחים הופכי קרביים על רצח תינוקות. משפחות שלמות נקטלו. צעירים נשחטו בזמן שהשתתפו בפסטיבל מוזיקה למען שלום — למען שלום. נשים נאנסו, הותקפו, הוצגו כגביעי ניצחון. משפחות הסתירו את פחדן שעות על גבי שעות, מתאמצות נואשות לדאוג שילדיהן ישמרו על השקט כדי שלא למשוך תשומת לב. ואלפי פצועים, חיים אך נושאים עמם את חורי הכדורים ופצעי הרסיסים והזיכרון של מה שעבר עליהם. כולכם יודעים שאלה טראומות שלעולם אינן נמחות.

עדיין יש משפחות רבות כל כך המחכות נואשות לשמוע מה עלה בגורל אהוביהן, אינן יודעות אם הם חיים או מתים או נלקחו בני ערובה. פעוטות בזרועות אימותיהם, סבים וסבתות בכיסאות גלגלים, ניצולי שואה שנחטפו ומוחזקים כבני ערובה — בני ערובה שהחמאס מאיים כעת להוציא להורג תוך הפרה של כל קוד של מוסר אנושי. זה מתועב.

האכזריות של חמאס — הצימאון הזה לדם — מזכירים את מעשי הטבח הנוראיים ביותר של דאעש. זה טרור. אך למרבה העצב, לעם היהודי, אין זה חדש. ההתקפה הזאת מעלה אל פני השטח זיכרונות כואבים ואת הצלקות שהותירו אלף שנות אנטישמיות ורצח עם של העם היהודי.

לפיכך, ברגע זה עלינו להיות ברורים כשמש: אנחנו עומדים לצד ישראל. אנחנו עומדים לצד ישראל. ואנחנו נוודא שלישאל יש את שדרוש לה כדי לדאוג לאזרחיה, כדי להגן על עצמה, וכדי להגיב למתקפה הזאת.

אין שום הצדקה לטרור. אין שום תירוץ. חמאס אינו תומך בזכותו של העם הפלסטיני לכבוד ולהגדרה עצמית. הארגון הכריז שמטרתו היא חיסולה של מדינת ישראל ורצח העם היהודי. הם משתמשים באזרחים פלסטינים כמגן אנושי. חמאס אינו מציע דבר פרט לטרור ולשפיכות דמים, בלא התחשבות באלה שמשלמים את המחיר. אובדן החיים של חפים משפע שובר את הלב.

כמו כל אומה בעולם, לישראל יש הזכות להגיב — אכן יש לה חובה להגיב — להתקפות המרושעות הללו. סיימתי זה עתה שיחת טלפון — השלישית במספר — עם ראש הממשלה בנימין נתניהו. ואמרתי לו שאילו עבר על ארצות הברית מה שעובר על ישראל, תגובתנו הייתה אז מהירה, החלטית ומוחצת.

דנו גם בכך שדמוקרטיה כמו ישראל וארצות הברית הן חזקות יותר ובטוחות יותר כשאנחנו פועלים על-פי שלטון החוק. הטרוריסטים פוגעים בכוונת מכוון באזרחים; הם הורגים אותם. אנחנו דוגלים בדיני המלחמה — בדין המלחמה. יש לכך חשיבות. יש הבדל.

אמריקאים ברחבי המדינה מתפללים היום למען כל המשפחות שנקרעו. רבים מאיתנו מכירים את התחושה הזאת. אובדן משפחה פוער לך חור שחור בחזה, אתה מרגיש שאתה נשאב פנימה. הזעם, הכאב, תחושת חוסר התקווה. לזה מתכוונים כשמדברים על "טרגדיה אנושית" — זוועה בסדר גודל מחריד. אבל אנחנו נמשיך להיות מאוחדים, נמשיך לתמוך בעם בישראל הסובל מאובדן שאין לתארו במילים, ונמשיך להתנגד לשנאה ולאלימות של הטרור.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העליסודי

הצוות שלי שומר על קשר מתמיד עם שותפינו הישראלים, עם שותפינו ברחבי האזור ובעולם החל מהרגע שבו התחיל המשבר הזה. אנחנו מגבירים את מאמצי הסיוע הצבאי, כולל אספקת תחמושת ואמצעי יירוט, כדי לחדש את המלאי של כיפת ברזל. נוודא שבישראל לא יהיה מחסור בכלים הקריטיים האלה להגנה על עריה ואזרחיה. הממשל שלי עובד בצמוד לקונגרס בזמן המשבר הזה. וכשהקונגרס יתכנס מחדש נבקש ממנו לנקוט פעולה דחופה למימון צורכי הביטחון הלאומי של שותפינו החיוניים. אין זה עניין מפלגתי או פוליטי. זה נוגע לביטחון של עולמנו, הביטחון של ארצות הברית של אמריקה.

אנחנו יודעים כעת שאזרחים אמריקאים נמנים עם בני הערובה שבידי חמאס. הוריתי לצוות שלי לחלוק מודיעין ולשגר מומחים נוספים מכל אגפי ממשלת ארצות הברית, כדי להתייעץ ולייעץ לעמיתיהם הישראלים במאמצים להחזרת בני הערובה, מפני שבתפקידי כנשיא, בראש סדר העדיפויות שלי עומד ביטחונם של האמריקאים המוחזקים כבני ערובה ברחבי העולם.

ארצות הברית גם תגברה את כוחותיה הצבאיים באזור לחיזוק ההרתעה שלנו. משרד ההגנה העביר את נושאת המטוסים ג'רלד פורד למזרח הים התיכון, וחזק את נוכחותם של מטוסי הקרב שלנו. ואנחנו מוכנים לקרב (לאזור) כלים נוספים ככל שידרש.

אחזור ואומר — לכל מדינה, לכל ארגון, לכל אלה שחושבים לנצל את המצב, יש לי דבר אחד לומר: אל לכם! אל לכם! הלבבות שלנו אולי שבורים, אבל ההחלטיות שלנו ברורה.

אתמול גם שוחחתי עם המנהיגים של צרפת, גרמניה, איטליה ובריטניה, כדי לדון בהתפתחויות האחרונות עם בעלות בריתנו באירופה, ולשם תיאום התגובה המאוחדת שלנו. זאת, לצד ימים של קשר רצוף ויציב עם שותפים ברחבי האזור. אנחנו גם נוקטים צעדים בבית. בערים ברחבי ארצות הברית של אמריקה המשטרה הגבירה את האבטחה סביב מרכזי חיים יהודיים. המשרד לביטחון המולדת והבולשת הפדרלית עובדים בצמוד לרשויות אכיפת החוק המקומיות והמדינתיות ועם שותפים בקהילה היהודית, כדי לזהות ולקעקע כל איום מבית שעלול לצוץ בקשר להתקפות המזוועות הללו.

זה רגע שבו על ארצות הברית לגלות לכידות, לכאוב עם המתאבלים. הבה נהיה ברורים לגמרי: אין מקום לשנאה בארה"ב — לא נגד יהודים, לא נגד מוסלמים, לא נגד אף אחד. אנחנו דוחים — אנחנו דוחים — אנחנו דוחים טרור. אנחנו מגנים את הרוע חסר ההבחנה, בדיוק כפי שעשינו תמיד. זה מה שארצות הברית מייצגת.

אתם יודעים, לפני יותר מחמישים שנה — חשבתי על זה הבוקר, כשדיברתי עם שר החוץ ועם סגנית הנשיא בלשכתי — לפני יותר מחמישים שנה, כשהייתי סנאטור צעיר, ביקרתי בישראל בפעם הראשונה כסנאטור שזה עתה נבחר. וערכתי מסע ארוך מאוד — ופגישה עם גולדה מאיר בלשכתה בדיוק לפני מלחמת יום כיפור. ואני מניח שהיא ראתה את החרדה על פניי כשתיארה מה עומד לפני — מה עומד לפניכם.

יצאנו החוצה אל המסדרון שמחוץ ללשכתה כדי להצטלם קצת. היא הסתכלה עליי... ופתאום אמרה: "תרצה תמונה?" וכך קמתי וליוויתי אותה החוצה. עמדנו שם בשקט, מביטים באנשי העיתונות. היא הבחינה, אני מנחש, שהייתי מוטרד. היא רכנה, ולחשה לי ואמרה: "אל תדאג, סנאטור בידן. כאן בישראל יש לנו נשק סודי: אין לנו מקום אחר, אין לנו לאן ללכת." — אני נשבע שזה מה שאמרה.

במשך שבעים וחמש שנים ישראל עומדת כערבה האולטימטיבית לביטחון העם היהודי ברחבי העולם, כדי שזוועות העבר אף פעם לא יתרחשו שוב. ושלא יהיה כל ספק: ארצות הברית תומכת בישראל. אנחנו נוודא שמדינת ישראל היהודית והדמוקרטית תוכל להגן על עצמה היום ומחר, כפי שתמיד עשינו. זה פשוט עד כדי כך.

הזוועות האלה מעוררות שאט נפש. אנחנו עומדים לצד ישראל. שלא יהיה כל ספק.

תודה.